

Особености на администрацията на ЕС

1. Съдържание на курса
2. Предоставена компетентност
3. Основни и помощни институции на ЕС
4. Ангажираност на основните институции в процеса на управление на ЕС
5. Междунационален и наднационален блок

1. Съдържание на курса

- Уводна лекция
- Европейски съвет
- Съвет на ЕС
- Европейска комисия (ЕК)
- Европейски парламент
- Финансова администрация на ЕС
- Процес на управление на ЕС
- Съд на ЕС
- Контролни органи на ЕС
- Консултативни органи на ЕС
- Помощни органи (Агенции) на ЕС - в областта на социалните дейности, науката и човешките права; към ЕОАЕ; в областта на правосъдието и вътрешната сигурност; външната сигурност и отбраната
- Дипломатическа служба на ЕС

Субсидиарност и пропорционалност

Принципът на subsidiarity е универсален принцип, който е залегнал в Конституцията на САЩ, в дейността на ООН, в системата за управление на много федерации и международни организации.

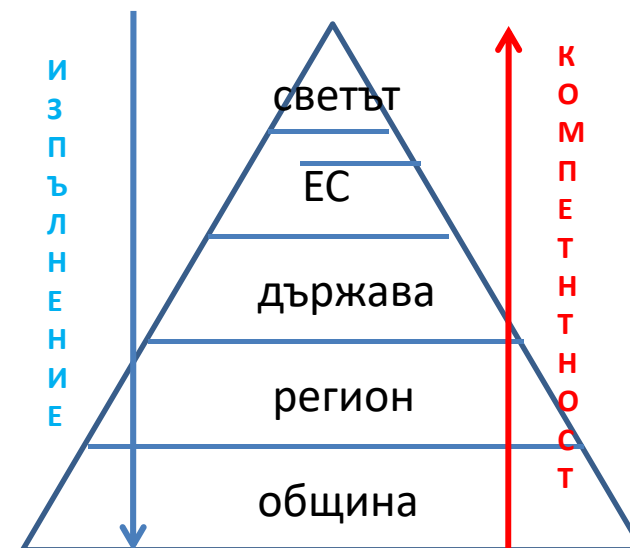
В ЕС принципът на subsidiarity е въведен с подписването в Маастрихт на Договора за Европейски съюз (в сила от м. ноември 1993 г.).

Преди това този принцип се прилага вече от Съвета на Европа и от структурите на ЕС, осъществяващи регионална политика.

Институциите на Съюза прилагат принципа на subsidiarity в съответствие с Протокола относно прилагането на принципите на subsidiarity и на пропорционалност към Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС).

По силата на принципа на пропорционалност, съдържанието и формата на дейност на Съюза не надхвърлят необходимото за постигане на целите на Договорите (ДЕС, чл. 5, §4).

Националните парламенти следят за спазването на принципа на subsidiarity в съответствие с процедурата, предвидена в този протокол.

КОМПЕТЕНЦИИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПАРЛАМЕНТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СУБСИДИАРНОСТТА

Процедурите за контролиране на спазването на принципите на субсидиарността и на пропорционалността са записани в специален протокол към ДФЕС.

- *ако една трета от националните парламенти смята, че дадено предложение за законодателен акт на ЕС не отговаря на принципа на субсидиарността, вносителят му ще трябва да го преразгледа и да реши да го запази, промени или оттегли (жълт картон);*
- *ако вносителят на проекта запази предложението си и след преразглеждането му и мнозинството от националните парламенти е против него, се открива специфична процедура: Комисията ще трябва да изложи мотивите си за запазване на предложението, а Европейският парламент и Съветът ще поемат ролята на арбитри и ще решат дали законодателната процедура да продължи или не (оранжев картон).*

*Парламентите разполагат с 8 седмици за да изразят мнението си.
(<http://www.cosac.eu/country-specific-subsidiarity/>)*

3. Основни и помощни институции на ЕС

ДЯЛ III

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ИНСТИТУЦИИТЕ

Член 13

2. Всяка институция действа в кръга на правомощията, които са ѝ предоставени с Договорите, в съответствие с процедурите, условията и целите, предвидени в тях. Институциите осъществяват лоялно сътрудничество помежду си.

A) Основни институции на ЕС

Съгласно чл. 13 на ДЕС те са 7 и са подредени по следния начин:

- ✓ Европейски парламент,
- ✓ Съвет,
- ✓ Европейска комисия,
- ✓ Съд на Европейския съюз,
- ✓ Европейска централна банка,
- ✓ Сметна палата.

Но дали това подреждане отразява реалната йерархия на институциите в ЕС?

Б) Помощни институции на ЕС

Те са стотици...

а) Комитети

В Съгласно чл. 13 на ДЕС специално са споменати два комитета: Икономическият и социален комитет и Комитетът на регионите, за които е казано, че “осъществяват консултативни функции” по отношение на Европейския парламент, Съвета и Комисията. Но дали те консултират наистина тези три институции?

Освен тези два комитета има още няколко, които директно консултират Съвета по различните дейности (политики) на ЕС. Например Комитетът на постоянните представители (CoRePer), Комитетът по Общата аграрна политика или. Има също 247 комитета, които наблюдават ексекутивната дейност на Комисията и докладват на Съвета...

Има също парламентарни комитети (у нас се наричат комисии).

б) Агенции

Те са 6 изпълнителни (подчинени на ЕС) и около 35 децентрализирани, които са самостоятелни и имат собствен бюджет. Броят им непрекъснато расте.

в) Служби и други органи

Например:

- Службата за публикации на ЕС (EU Publications Office),
- Европейското училище по администрация (European School of Administration),
- Европейската служба за подбор на кадри (European Personnel Selection Office),
- Група за бързо реагиране по компютърни проблеми (Computer Emergency Response Team),
- Европейски институт за иновации и технологии (European Institute of Innovation and Technology),
- Служба на ЕС за храните и по ветеринарни въпроси (EU Food and Veterinary Office)

Освен това има Европейски омбудсман, който разполага със собствен офис и Европейски наблюдател по защита на данните (The European Data Protection Supervisor). Той също има офис, в който например работят 50 човека)

5. Равнища на институционалната рамка на ЕС

а) Междунационален блок

Европейски съвет

Съвет на ЕС (подобен на Сенат)

Национални парламенти (по ограничен кръг от въпроси)

б) Наднационален блок

Европейски парламент (подобно на долна камара)

Европейска комисия (екзекутивна функция, подобна на правителство)

Европейска централна банка (само в Еврозоната)

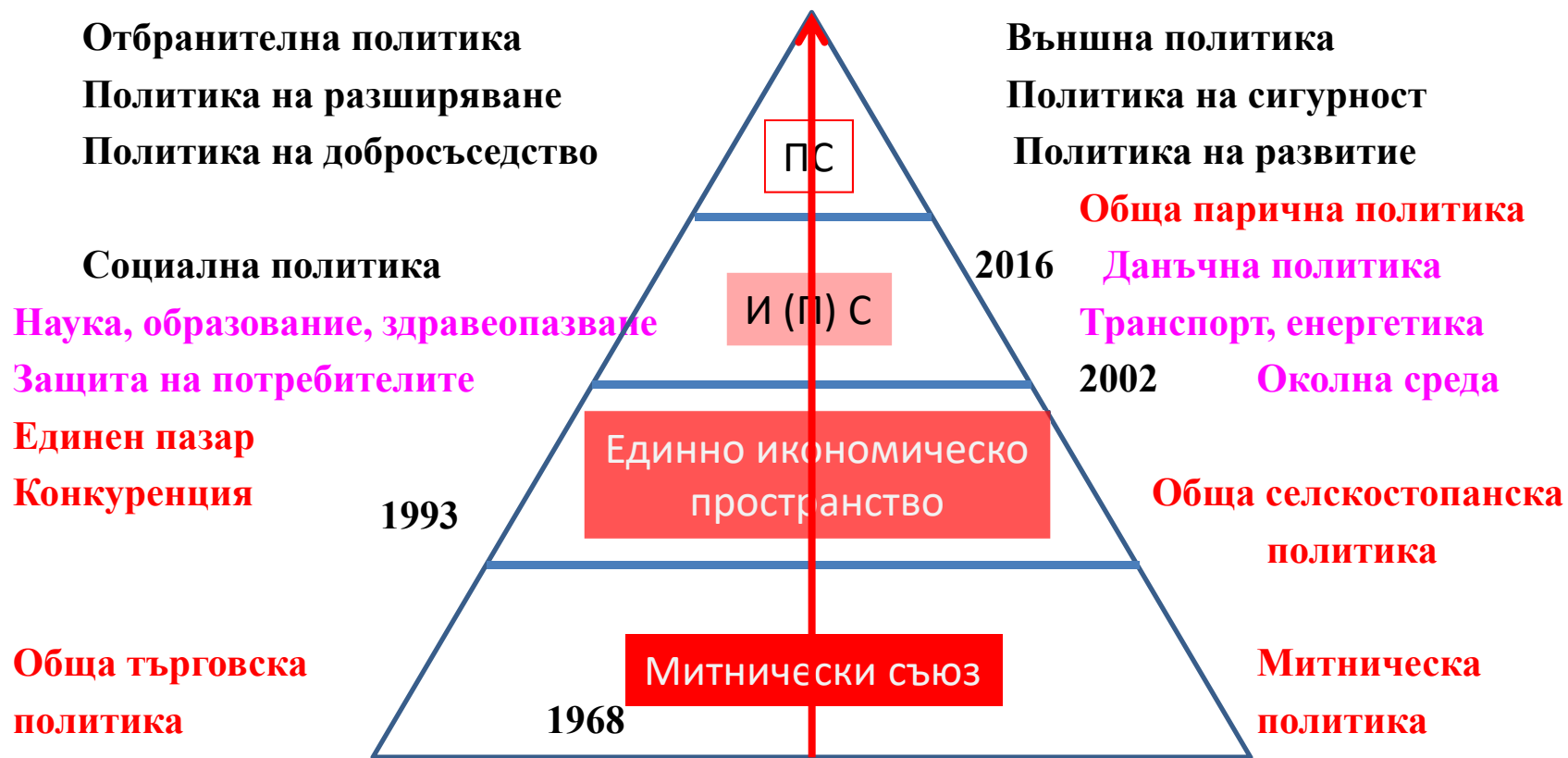
Съд на ЕС

Сметна палата

Помощните органи (комитети, агенции, служби и др.) могат да принадлежат към единия или към другия блок, в зависимост от тяхната дейност и нейната степен на наднационалност.

Наднационалността (**червена линия**) на политиките нараства, колкото по-ранно е усвоена съответната политика, т.е. тя зависи от интеграционната фаза, на която се реализира политиката. С червено са посочени общите политики, с лилаво – съвместните политики, с черно – политиките, където има само междудържавно сътрудничество и координация.

И (П) С – Икономически (паричен) съюз; ПС – Политически съюз

5. Ангажираност на основните институции в процеса на управление на ЕС

А) Преди Договора от Лисабон

Дейност/Институция	Европейски съвет	Съвет на ЕС	Комисия	Европейски парламент	Съд
Търговия, Икономика, Социални отношения (ЕО, Евратом)					
СОПВР - Пространство на свобода, сигурност и правосъдие					
ОПОВОС - Обща външна пълитика и политика на сигурност					
Обща политика за сигурност и отбрана					
Промяна на договорите					
Стратегически разработки на ЕС					

Плътноста на черния цвят показва силата на компетенциите на дадена институция с посочената съюзна дейност

Б) След Договора от Лисабон

Деятност/Институция	Европейски съвет	Съвет на ЕС	Комисия	Европейски парламент	Национални парламенти	Съд
Търговия, Икономика, Социални отношения						
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие						
Външни отношения						
Обща политика за сигурност и отбрана						
Промяна на договорите						
Стратегически разработки						

- Нарастването на пълномощията на Европейския съвет говори за отслабване на наднационалното (федералното) ниво в административната структура. Това влиза в противоречие с нарасналия обем на наднационални компетенции на ЕС – например в областта на правосъдието и вътрешните работи.
- Засилването на ролята на Европейския съвет, води и до отслабване на ролята на Съвета на ЕС (срещите на ресорните министри) и на Европейския парламент, особено в сферата на външните отношения и сигурността.
- В същото направление, на отслабване на федералното ниво на административната структура, действа и предоставянето на преки компетенции на националните парламенти в процеса на взимане на решения в ЕС. Обосновката за това уникално решение е свързана преминаването на СОПВР към политиките с наднационални елементи.

- Все пак наднационалното ниво в административната структура получава известна компенсация. При Европейския парламент това става чрез чувствително разширяване на кръга от пълномощия в областта на законодателния процес, който вече включва, например и елементи от правосъдието и вътрешните работи.
- Друг аспект на засилване на наднационалното ниво в управлението на ЕС е разширяването на кръга от компетенции на Съда на ЕС, включително и в сферата на основните права. Това става чрез приемането на Хартата на основните права на ЕС

ХАРТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ

(2010/C 83/02)

- Комисията също успява да засили своите наднационални функции чрез контрола върху макроикономическите показатели на държавите-членки (европейски семестри – виж: <http://www.consilium.europa.eu/bg/policies/european-semester/>)